ישראל

2020

מדד התערבות תעשיית הטבק והניקוטין

נובמבר 2020

רקע ומבוא

מדינת ישראל היתה בין המדינות הראשונות בעולם שחוקקו חוקים למאבק בעישון, ביניהם חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק וחוק למניעת העישון במקומות ציבוריים, עוד בשנת 1983. בשנת 2003 חתמה ישראל על האמנה הבינלאומית למאבק בטבק (FCTC) ואישררה את הצטרפותה לאמנה במאי 2005. במהלך 2010 פעלה הוועדה הציבורית לצמצום העישון ונזקיו, בראשותו של פרופ' גמזו, שאימצה את המלצותיו של צוות מקצועי שפעל במסגרת יוזמת משרד הבריאות 'לעתיד בריא 2020', במסגרתם נקבעו יעדים למאבק בעישון עד לשנת 2020, והובאה לאישור החלטת ממשלה 3247 בדבר תוכנית לאומית לצמצום העישון ונזקיו במאי 2011. המאבק בעישון בישראל שהחל בתנופה וידע תקופות טובות יותר ופחות, נעצר בשלהי 2013. הרגולציה הקיימת הפכה למיושנת ולא הצליחה לתת מענה עדכני לאסטרטגיות הפעולה של חברות הטבק והניקוטין, ושיעורי העישון בקרב האוכלוסייה הבוגרת בשנת 2019 נותרו ללא שינוי בהשוואה לתחילת העשור.

דו"ח זה בוחן את מעורבותה ודרכי השפעתה של תעשיית הטבק והעישון על הממשל הישראלי ומדיניות המאבק בעישון בישראל בשנים 2017 עד מרץ 2020. ניתן לחלק תקופה זו לשלוש תקופות מובחנות:

תקופה ראשונה

שלהי 2013 ועד תחילת 2017 - קיפאון ברגולציה על שוק הטבק והניקוטין, ועדויות לפעילות חברות הטבק והניקוטין במסדרונות הממשל, ללא פיקוח ומנגנוני שקיפות.

תקופה שנייה

השנים 2017 ו-2018 - מהלכים להחדרת מוצרי טבק וניקוטין חדשים מצד תעשיית הטבק והניקוטין, דוגמת IQOS ו-JUUL מחד, ופעילות רגולטורית ענפה בתחום המאבק בעישון מאידך, שכללה, בין היתר, אישור תיקון מס' 7 לחוק איסור פרסומת, לרבות הגדרת סיגריות אלקטרוניות כמוצר עישון, איסור פרסום (למעט החרגת העיתונות המודפסת), חובת חפיסות אחידות ואיסור הצגה בחנויות; הגדרת IQOS כמוצר טבק לכל דבר ועניין וצו מיסוי IQOS בדומה למס על הסיגריות, השוואת המס על הטבק לגלגול למס על הסיגריות, עדכון צו איסור עישון במקומות ציבוריים ועדכון סל התרופות לגבי מענים לגמילה.
תקופה זו התאפיינה בהתגייסות של גופים רבים למאבק בעישון, ופעילות משולבת של חברי כנסת וקואליציה רחבה של ארגוני מאבק בעישון מתחומי בריאות הציבור, זכויות אדם ודמוקרטיה, מינהל ציבורי ועיתונאים ואנשי תקשורת. בתקופה זו אף פורסם דו"ח מבקר המדינה בנושא *פעולות רשויות השלטון לצמצום העישון ונזקיו*[1]. לאור המציאות המורכבת בתקופה זו, ביצעה העמותה לדמוקרטיה מתקדמת פרויקט ממוקד בהתייחס לפעילות הכנסת ומשרדי הממשלה על פי סעיף 5.3 באמנת ה- FCTC, שסייע בחשיפה והעלאה למודעות של פעולות תעשיית הטבק והניקוטין ותרם לגיבוש מנגנוני פיקוח ראשוניים על פעילותם.

תקופה שלישית

שנת 2019 עד מרץ 2020 - החל מה-1 בינואר 2019 ועד ל-16 במרץ 2020, התקיימו שלוש מערכות בחירות ארציות, ממשלת מעבר וכנסת זמנית. מצב זה ניטרל את זירת הכנסת מפעילות, על שלל ההשלכות הנובעות מכך עבור כלל הגורמים, מגורמי הממשל ועד תעשיית הטבק והניקוטין. בתקופה זו, הפעילו חברות הטבק והניקוטין הליכים משפטיים כנגד משרדי הממשלה, ביניהם:

בג"ץ 34/19 JUUL מעבדות ומוצרים בע"מ נ' שר הבריאות:
עתירה שהוגשה נגד שר הבריאות בנוגע לתקנות שקבעו איסור ייבוא, שיווק והפצה של סיגריות אלקטרוניות המכילות יותר מ-20 מ"ג ניקוטין.

בג"ץ 1532/19 JUUL מעבדות ומוצרים בע"מ נ 'מדינת ישראל - משרד הבריאות:
עתירה שהוגשה נגד תיקון לחוק שקבע איסור על ייבוא, שיווק והפצה של סיגריות אלקטרוניות המכילות יותר מ-20 מ"ג ניקוטין. העתירה נמשכה על ידי העותרים לפני קיום דיון בבג"צ.

בג"ץ 4657/19 פורום יבואני ויצרני מוצרי איוד בלשכת המסחר תל אביב נ. מדינת ישראל - משרד הבריאות:
עתירה שהוגשה נגד תיקון לחוק איסור פרסומת שקבע איסורים והגבלות על סיגריות אלקטרוניות. העתירה בוטלה לאחר דיון בבג"ץ לאור המלצת השופטים שהתירו מחיקתה לפני הכרעת הדין.

כמו כן, החל מ-2012 ועד היום, מתבררת תביעה של חברת אי.סיג בע"מ כנגד משרד הבריאות, בהקשר לרגולציה על סיגריות אלקטרוניות.

ת"א (מרכז) 49586-11-15 - חברת אי .סיג בע"מ נ' משרד הבריאות:
תביעה שהוגשה כנגד משרד הבריאות בסכום כולל של 3 מיליון ש"ח (כ-850,000 דולר) על ידי חברה שבשנת 2012 ביקשה לייבא ולשווק סיגריות אלקטרוניות ומוצרים נלווים בישראל. הבקשה נדחתה על ידי משרד הבריאות ובהמשך הוגשה עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק (בג"ץ 6665/12 I.SIG בע"מ נ' משרד הבריאות). בשנת 2014 מצא בית המשפט כי משרד הבריאות חרג מסמכותו בכך שהוא אוסר על החברה לנהוג כפי שביקשה, ולכן בשנת 2015 הוגשה התביעה המשפטית. התביעה תלויה ועומדת כעת בבית המשפט המחוזי בתל אביב.

סיכום עיקרי הממצאים

1. מעורבות תעשיית הטבק בפיתוח מדיניות

בחומר הפומבי המפורסם לציבור, לא נמצאו אינדיקציות לקיומן של וועדות או ישיבות רשמיות במשרדי הממשלה אליהם מוזמנים נציגי חברות הטבק והעישון.

בדיונים שהתקיימו בוועדת הכלכלה בכנסת במהלך 2018, על *הצעת חוק הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7) התשע"ח - 2018*, הועלתה על-ידי היועץ המשפטי של פיליפ מוריס הצעה להחרגת דיוור אלקטרוני מחובת איסור פרסום גורפת[2]. הצעה זו התקבלה על-ידי חברי הכנסת ואושרה, בתנאי שמדובר בבני 21 ומעלה, שנתנו הסכמתם מראש ובכתב[3]. כמו כן, התקבלה הצעתם של יבואני הסיגרים להחרגת סיגרים מחובת חפיסות אחידות ודיווח על פליטה[4]. חברות הטבק ביקשו תקופה של שנה להיערכות לכניסת חובת חפיסות אחידות ואזהרות טקסטואליות מוגדלות[5]. בקשתם התקבלה וסעיפי החוק העוסקים בחפיסות אחידות, אזהרות טקסטואליות מוגדלות ואיסור הצגה בחנויות נכנסו לתוקף שנה מיום כניסת החוק לתוקף[6].

2. פעילויות בתחום האחריות החברתית תאגידית

לא תועדו פעולות אחריות תאגידית מטעם תעשיית הטבק והעישון בשנים 2017-2019 שכללו מעורבות של הממשלה, סוכנויותיה או פקידיה.

3. מתן יתרונות לתעשיית הטבק והניקוטין

התייחסותו הראשונית של משרד הבריאות במהלך 2016 למוצרי טבק בחימום, ובאופן ספציפי ל-IQOS של חברת פיליפ מוריס[7] והחרגתם מחוק *'הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, תשמ"ג-1983'* היתה בה הטבה למוצר עישון אחד על פני אחר, כפי שהתייחסה לכך חברת דובק בעתירה 2269/17 לבית המשפט העליון כנגד שר הבריאות[8].
בעקבות צו מיסוי טבק לגלגול שנחתם בפברואר 2019, והגביל את גודל החפיסות ל- 50-30 גר' בלבד[9], הגיעה בקשה באמצעות איגוד לשכות המסחר, חטיבת יבואני סיגרים וטבק לגלגול להארכת מועד סיום המלאים במגוון אריזות, מפברואר 2019 ועד ינואר 2020, עם כניסת הפעימה בחוק איסור פרסומת המחייבת חפיסות אחידות[10]. הארכת מועד סיום המלאים אושרה[11].

4. אינטראקציה לא נחוצה

לאורך שנת 2018, במסגרת תהליכי גיבוש הרגולציה המתייחסת לסיגריות אלקטרוניות, פירטה חברת JUUL במגוון ערוצים את פעולותיה למאבק במכירת מוצריה לקטינים[12], ואף הציעה לסייע בנושא זה למשרד הבריאות[13]. משרד הבריאות דחה הצעות אלה.

5. שקיפות

בינואר 2017, בעקבות תחקיר שחשף ארגון פגישות עם שר הבריאות ובכירים במשרדו תמורת תשלום[14], נוסף בדו"ח שר הבריאות על עישון בישראל 2016, בגרסה המתוקנת שלו שפורסמה בפברואר 2018, פרק חדש המוקדש לדיווח על פגישות (בשלב זה של נציגי משרד הבריאות בלבד) שהתקיימו עם חברות הטבק והעישון[15]. במקביל, לקראת החלטה על מיסוי מוצרי טבק בחימום, הגיע לישראל במאי 2017 הכלכלן ארתור לאפר מטעם פיליפ מוריס, ונפגש עם מנכ"ל משרד האוצר. עצם קיומה של פגישה נחשף בדיעבד, בתקשורת[16].

הדיווח בדוחות שר הבריאות על עישון בישראל לגבי פגישות עם גורמים מחברות הטבק והעישון מוגבל רק למשרד הבריאות ולא חל על כלל גורמי הממשל. כמו כן, לא קיים מאגר רשמי ומוסדר של גורמים בתעשיית הטבק והעישון, ארגוני בת והסניפים שלהם ונציגים כדוגמת עורכי דין הפועלים מטעמם.

6. ניגודי עניינים

לא זוהו מעברים של פוליטיקאים לשעבר לתפקידים בתעשיית הטבק והעישון בשנים 2017-2019. יחד עם זאת, קיימת תופעה של מעבר יועצים ועוזרים פרלמנטריים לתפקידים בחברות הטבק והניקוטין, לעיתים ללא כל תקופת צינון מתפקידם בממשל. נילי ברוש, יועצת בכירה לשר הפנים, מונתה בדצמבר 2017 לתפקיד מנהלת קשרי תאגיד בפיליפ מוריס, והצטרפה למעיין שריג, דוברת שר התחבורה, שמונתה למנהלת התקשורת של פיליפ מוריס, ועו"ד קורל אבירם, יועצת שר העבודה והרווחה, שמונתה למנהלת הרגולציה של פיליפ מוריס[17]. ביוני 2018 עו"ד רן שטרית, ראש המטה לשעבר של בנימין נתניהו כשר התקשורת, מונה כסמנכ"ל רגולציה בחברת JUUL[18].

קרן ברק, יועצת אסטרטגית ולוביסטית לחברות גדולות במשק הישראלי בשנים האחרונות, ומי שייצגה בין היתר את חברת JUUL, נבחרה באפריל 2019 כחברת כנסת מטעם סיעת הליכוד, ומכהנת כחברת כנסת ב-3 הכנסות האחרונות (הכנסת ה-21, ה-22 וה-23)[19].

7. צעדי מניעה

בחומר הפומבי המפורסם לציבור, לא נמצאו אינדיקציות שיש הגבלה על חבר כנסת מלקבל טיוטת נוסח להצעת חוק מטעם חברת טבק וניקוטין.

בנובמבר 2018 פורסם חוזר מנכ"ל משרד הבריאות *'כללים להתקשרויות בעלות אופי מסחרי של מוסדות הבריאות - חוזר מנכ"ל 11/2018'*[20], המסדיר את הנושא באופן כללי, ללא התייחסות ספציפית לעניין חברות הטבק והניקוטין.

קיימת חובת דיווח על תרומות בתחום הבריאות על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי[21]. סעיף 40 א' לחוק ביטוח בריאות ממלכתי העוסק בחובת דיווח על תרומות בתחום הבריאות, מחייב כל "תורם" כהגדרתו בחוק, שהעביר תרומה לגוף העוסק בתחום הבריאות בסכום כלשהו או שנתן לרופא, רוקח או חוקר בתחום הרפואה או הבריאות תרומה בסכום מצטבר העולה על 2,500 ₪ בשנה, לדווח על התרומה. כמו כן, חייבים בדיווח כל גוף נתרם העוסק בתחום הבריאות שקיבל מתורם תרומה בסכום כלשהו וכן רופא, רוקח או חוקר בתחום הרפואה או הבריאות שקיבל מתורם תרומה בסכום מצטבר העולה על 2,500 ₪. שני נהלים אלו נוגעים למערכת הבריאות בלבד. עד כה לא דווח על קבלה ו/או מתן תרומות של תעשיית הטבק והניקוטין.

המלצות לפעולה

- **חובת דיווח ושקיפות** - יש להרחיב את החובה לדווח על פגישות עם נציגי תעשיית הטבק והניקוטין, המוגבלת כיום למשרד הבריאות בדוחות שר הבריאות על העישון בישראל, כך שתחול על כלל גופי הממשל.
- **רשם תעשיית טבק וניקוטין** - יש להקים רישום של גופי תעשיית הטבק והניקוטין, ארגונים הקשורים אליהם, ונציגיהם.
- **תקופת צינון** - מכיוון שישנם מקרים של פקידי ממשל לשעבר העוברים לתעשיית הטבק והניקוטין, יש להנהיג מדיניות הקובעת תקופת צינון של לפחות 3 שנים.
- **איסור התקשרויות מסחריות** - יש להרחיב את הכללים הקיימים לגבי התקשרות מסחרית של מוסדות בריאות כך שיחולו על הממשל כולו, על מנת למנוע את התקשרות תעשיית הטבק והניקוטין עם מגזרים מעבר לתחום הבריאות.

תודות

תודה למר שבי גטניו, מנכ"ל העמותה לדמוקרטיה מתקדמת ולעו"ד אלעד גודינגר, ראש תחום מדיניות ציבורית בהסתדרות הרפואית בישראל על תרומתם לדו"ח. אנו מודים לגב' מרי אסונטה ולמר יודים דלא רוזה מהמרכז העולמי לממשל תקין בפיקוח על טבק (GGTC), שותפים של יוזמת STOP על עצותיהם בהכנת מדד זה.

מחברת הדו"ח הישראלי

שירה כסלו, המיזם הרב-מגזרי למיגור העישון.

ממצאי הדו"ח

מדדים	0	1	2	3	4	5
רמת מעורבות התעשייה בפיתוח מדיניות						
1. הממשל[1] מקבל, תומך או מאשר הצעות כלשהן לסיוע או שיתוף פעולה עם תעשיית הטבק והניקוטין[2] בקביעת או יישום מדיניות בריאות הציבור ביחס לפיקוח על טבק[3] (המלצה 3.1)						X
במהלך 2016, טרום כניסת IQOS לשוק הישראלי קיימות אינדיקציות להתקיימותן של פגישות בין גורמי בריאות בכירים במשרד הבריאות ונציגי פיליפ מוריס[22], שהובילו להתכתבות בין משרד הבריאות ורשות המיסים[23] הקובעת כי *'חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק התשמ"ג-1983'* לא חל על מוצר טבק בחימום. במרץ 2017 הוגשה לבית המשפט העליון עתירה 2475/17 על-ידי העמותה לדמוקרטיה מתקדמת כנגד משרד הבריאות[24]. במסגרת העתירה הציג משרד הבריאות את עמדתו לפיה, מוצר טבק בחימום הינו מוצר טבק לכל דבר ועניין וכלל הרגולציה על טבק ועישון חל עליה. בדיונים שהתקיימו בוועדת הכלכלה בכנסת במהלך 2018, על *הצעת חוק הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7) התשע"ח - 2018*, ביקשו יו"ר ועדת הכלכלה וחברי כנסת נוספים, מנציגי משרד הבריאות להיפגש עם נציגי חברות הטבק ולשמוע את טיעוניהם[25]. משרד הבריאות נעתר לבקשה וקיים מפגש אחד עם נציגי חברות הטבק והניקוטין, בו לדוגמא הועלתה בקשה מפורום יבואני הסיגרים להחריג סיגרים מחובת חפיסות אחידות, והם נתבקשו להעביר חומרים תומכים משלימים לבקשתם זו[26]. בדיוני וועדת הכלכלה על הצעת חוק איסור פרסומת הוחלט להחריג את הסיגרים מחובת חפיסות אחידות ודיווח על פליטה[27].						
2. הממשל מקבל, תומך או מאשר מדיניות או חקיקה שנוסחה על-ידי או בשיתוף פעולה עם תעשיית הטבק והניקוטין (המלצה 3.4)					X	
בדיונים שהתקיימו בוועדת הכלכלה בכנסת במהלך 2018, על *הצעת חוק הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7) התשע"ח - 2018*, הועלתה על-ידי היועץ המשפטי של פיליפ מוריס הצעה להחרגת דיווח אלקטרוני מחובת איסור פרסום גורפת[28]. הצעה זו התקבלה על-ידי חברי הכנסת ואושרה, בתנאי שמדובר בבני 21 ומעלה, שנתנו הסכמתם מראש ובכתב[29]. כמו כן, התקבלה הצעתם של יבואני הסיגרים להחרגת סיגרים מחובת חפיסות אחידות ודיווח על פליטה[30]. חברות הטבק ביקשו תקופה של שנה להיערכות לכניסת חובת חפיסות אחידות ואזהרות טקסטואליות מוגדלות[31]. בקשתם התקבלה וסעיפי החוק העוסקים בחפיסות אחידות, אזהרות טקסטואליות מוגדלות ואיסור הצגה בחנויות נכנסו לתוקף שנה מיום כניסת החוק לתוקף[32].						
3. הממשל מאפשר / מזמין את תעשיית הטבק והניקוטין להשתתף בוועדה בין-משרדית ממשלתית / רב-מגזרית / גוף מייעץ הקובע את מדיניות בריאות הציבור (המלצה 4.8)					X	
בחומר הפומבי המפורסם לציבור, לא נמצאו אינדיקציות לקיומן של וועדות או ישיבות רשמיות במשרדי הממשלה אליהן מוזמנים נציגי חברות הטבק והניקוטין. בעקבות פניית העמותה לדמוקרטיה מתקדמת ליו"רי וועדות הכנסת בקריאה לאסור כניסת נציגי חברות טבק ומי מטעמן לדיוני הוועדות, התקבלה החלטה כי החל ממרץ 2017 - הוועדה למאבק בנגעי הסמים והאלכוהול תאסור כניסת לוביסטים ונציגי חברות טבק ועישון לדיוניה[33]. והחל מיוני 2018 - וועדת עבודה, רווחה ובריאות אסרה על כניסת לוביסטים של חברות טבק ועישון לדיוניה. יחד עם זאת בדיון שהתקיים בוועדה זו על *'תקנות הרוקחים (תנאים לייצור ולשיווק של סיגריה אלקטרונית, מחסנית וחומר מילוי), התשע"ט-2018'* נכחו נציגי 5 חברות סיגריות אלקטרוניות[34]. חלק מוועדות הכנסת מאשרות השתתפות של נציגי חברות טבק וניקוטין ו/או לוביסטים מטעמם בדיונים, כדוגמת וועדת הכלכלה בדיוניה על *הצעת חוק הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7) התשע"ח - 2018* שהתקיימו במהלך 2018. במהלך 8 דיוני הוועדה על הצעת החוק, נכחו וקיבלו זכות דיבור בין היתר נציגי פיליפ מוריס, דובק, JUUL, יצרני ויבואני סיגריות אלקטרוניות ואף מייקל ריירינק (REERINK), סגן נשיא של תאגיד JTI, שהגיע לדיון בכנסת. בעקבות סיכום מראש עם יו"ר וועדת הכלכלה, בכל פעם שניתנה זכות דיבור לנציג תעשיית הטבק, קיבל מנכ"ל העמותה לדמוקרטיה מתקדמת את רשות הדיבור לאחריו וציין את סעיף 5.3 באמנה[35].						
4. הממשל ממנה או מאפשר לנציגים מתעשיית הטבק והניקוטין (כולל הממשלתית) להשתתף במשלחת ל- COP או לארגוני-בת אחרים או מאפשר חסות שלהן לנציגים (המלצות 4.9 ו-8.3)		X				
ישראל לא השתתפה ולא שלחה נציגות מטעמה למפגשי COP שנערכו בתקופת הסקר (2017-2019). הפעם האחרונה שישראל שלחה נציגות מטעם משרד הבריאות ל-COP היתה בשנת 2016[36].						

1 המונח "ממשל" מתייחס לכל בעל תפקיד ברשות המחוקקת והמבצעת, בין אם הוא פועל במסגרת הסמכות ובין אם לא, כל עוד הוא עוטה סמכות כזו או מציג עצמו לאדם אחר כבעל סמכות שכזו.
2 המונח "תעשיית הטבק והניקוטין" מכיל גם את מי שמייצג את או פועל לקידום האינטרסים של התעשייה, כולל תעשיית הטבק והניקוטין שבבעלות המדינה.
3 "הצעות לסיוע" עשויות לכלול טיוטות חקיקה, מידע טכני, המלצות, סיורים לימודיים בחו"ל.

מדדים	0	1	2	3	4	5
פעילות "אחריות חברתית תאגידית" לכאורה						
5. **א.** גופי ממשל או נציגיו תומכים, מאשרים, יוצרים שותפויות או משתתפים בפעילות "אחריות חברתית תאגידית" לכאורה המאורגנת על-ידי תעשיית הטבק והניקוטין (המלצה 6.2) **ב.** הממשל (על גופיו ונציגיו) מקבלים תרומות[4] (כספיות או אחרות) מתעשיית הטבק והניקוטין (כולל תרומות תחת אחריות חברתית תאגידית לכאורה) (המלצה 6.4)	X					
בחומר הפומבי המפורסם לציבור, לא נמצאו אינדיקציות לתקריות כאלה לתקופת 2017-2019 על ידי הממשלה, סוכנויותיה או פקידיה.						
הטבות לתעשיית הטבק והניקוטין						
6. הממשל מאשר בקשות מתעשיית הטבק והניקוטין להארכת זמן ליישום או דחייה של חוקים לפיקוח על טבק (למשל, תקופה של 180 ימים נפוצה עבור PHW, וניתן ליישם העלאת מס תוך חודש) (המלצה 7.1)					X	
במאי 2011 אושרה החלטת ממשלה 3247 *'תוכנית לאומית לצמצום העישון ונזקיו'*[37]. בהתאמה להחלטת הממשלה הוגשה ונדונה במהלך 2012 הצעת חוק ממשלתית *'הצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7) התשע"ב-2012'*[38]. משרד הבריאות משך הצעת חוק זו במהלך 2013 לאחר התערבויות ושיבושים מצד חברות הטבק[39]. לאחר 5 שנים של שיהוי, הועלתה ונדונה *'הצעת חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, התשע"ט-2018'* כהצעת חוק פרטית, בגרסה מרוככת שכללה החרגת העיתונות המודפסת מאיסור הפרסום הגורף, ולא נכללו בה אזהרות גרפיות על החפיסות והגדרת סמכויות ומנגנוני פיקוח ואכיפה לחוק[40]. בעקבות צו מיסוי טבק לגלגול שנחתם בפברואר 2019, והגביל את גודל החפיסות ל- 50-30 גר' בלבד[41], הגיעה בקשה באמצעות איגוד לשכות המסחר, חטיבת יבואני סיגרים וטבק לגלגול להארכת מועד סיום המלאים במגוון אריזות, מפברואר 2019 ועד ינואר 2020, עם כניסת הפעימה בחוק איסור פרסומת המחייבת חפיסות אחידות[42]. הארכת מועד סיום המלאים אושרה[43].						
7. הממשלה מעניקה זכויות יתר, תמריצים, פטורים או הטבות לתעשיית הטבק והניקוטין (המלצה 7.3)				X		
התייחסותו הראשונית של משרד הבריאות במהלך 2016 למוצרי טבק בחימום, ובאופן ספציפי ל-IQOS של חברת פיליפ מוריס[44] והחרגתם מחוק *'הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, תשמ"ג-1983'* היתה בה הטבה למוצר עישון אחד על פני אחר, כפי שהתייחסה לכך חברת דובק בעתירה 2269/17 לבית המשפט העליון כנגד שר הבריאות[45]. במסגרת עתירה 2475/17 שהוגשה לבית המשפט העליון על ידי העמותה לדמוקרטיה מתקדמת כנגד משרד הבריאות[46], הציג משרד הבריאות את עמדתו לפיה, מוצר טבק בחימום הינו מוצר טבק לכל דבר ועניין וכלל הרגולציה על טבק ועישון חל עליה, ובהמשך עתירה לבג"צ 8929/17 של העמותה לדמוקרטיה מתקדמת והמיזם למיגור העישון כנגד שר האוצר[47], הובילה לקביעת מס על HEETS של IQOS בגובה מס זהה לסיגריות[48]. במאי 2013, במסגרת תיקון מס' 13 לצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין, נקבעה העלאת מס לסיגריות בפעימה אחת ואילו עבור המס על הטבק לגלגול נקבעה העלאה בשתי פעימות. בפועל בוצעה רק הפעימה הראשונה[49]. הדבר יצר הפרשי מחיר לטובת הטבק לגלגול (35% מס על טבק לגלגול לעומת 80% מס על סיגריות)[50]. מדובר בהטבה ליצרני ומשווקי טבק לגלגול, ובראשם חברת הטבק הישראלית דובק. ביוני 2018 הוגשה עתירה 4862/18 לבית המשפט העליון כנגד שר האוצר[51]. בפסק הדין שנתנו השופטים פה אחד, נקבע כי שר האוצר מחויב להשוות את המס על טבק לגלגול וסיגריות. ב-21 לפברואר 2019 פורסם צו מיסוי המשווה את המס על הטבק לגלגול למס על סיגריות[52]. תיקון מס' 7 לחוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק כלל איסור פרסום גורף, למעט החרגתה של העיתונות המודפסת - דרישה שהוכתבה על ידי שר הבריאות, כתנאי להסכמתו לתמיכת משרד הבריאות בהצעת חוק פרטית[53]. החוק קובע כי בצמידות לפרסומת מותרת למוצר טבק ועישון בעיתון תופיע מודעת נגד בדבר נזקי העישון, על פי נוסח של משרד הבריאות ובשטח זהה לשטח הפרסומת. עלות שטח הפרסום של מודעת הנגד לא תושת על משרד הבריאות[54]. עצם ההחרגה של העיתונות המודפסת מאיסור הפרסום הגורף מהווה הטבה מובהקת לחברות הטבק והעישון. כמו כן, בחירתו של משרד הבריאות לפרסם את תכני מודעות הנגד בסבב המתחלף אחת לחודש, למשך שנה למפרע[55], מאפשרת לחברות הטבק והניקוטין להתאים את מודעות הפרסומת בהתאמה לתכני מודעת הנגד. עתירה 2951/19 שהוגשה לבית המשפט העליון על ידי המיזם למיגור העישון כנגד כנסת ישראל, ממשלת ישראל ומשרד הבריאות בדרישה לביטול החרגת העיתונות המודפסת מאיסור הפרסום הגורף נדחתה על ידי בית המשפט[56]. במסגרת תיקון צו מס קניה (פטור) (תיקון מס'), התשע"ב-2012 שונה היקף הרכישה המותרת לאדם בדיוטי פרי. החל מפברואר 2012, מותר לאדם מעל גיל 18 לרכוש עד פאקט אחד (200 סיגריות), או שווה ערך ל- 250 גרם טבק לגלגול בדיוטי פרי[57].						

4 תרומות פוליטיות, מימון חברתי, חינוכי, קהילתי, מומחיות טכנית, הכשרה להתמודדות עם הברחות או כל סוג שהוא של תרומה.

מדדים	0	1	2	3	4	5
אינטראקציות מיותרות למיניהן						
8. פקידי ממשל בכירים (כגון נשיא, ראש ממשלה או שר[5]) נפגשים עם / מטפחים יחסים עם חברות הטבק והניקוטין. למשל, דרך השתתפות באירועים חברתיים ואחרים שבחסות או שמאורגנים על ידי חברות הטבק והניקוטין או מי שמקדם את האינטרסים שלהן (המלצה 2.1)	X					
בחומר הפומבי המפורסם לציבור, אין ראיות לפעילויות כאלה במהלך 2017-2019.						
9. הממשל מסכים לסיוע / הצעות לסיוע מתעשיית הטבק והניקוטין בנושאי אכיפה, כגון פשיטות על הברחות טבק או אכיפת מדיניות איסור עישון או איסור מכירה לקטינים (כולל תרומה כספית לטובת פעילויות כאלה) (המלצה 4.3)	X					
לאורך שנת 2018, במסגרת תהליכי גיבוש הרגולציה המתייחסת לסיגריות אלקטרוניות, פירטה חברת JUUL במגוון ערוצים את פעולותיה למאבק במכירת מוצריה לקטינים[58], ואף הציעה לסייע בנושא זה למשרד הבריאות[59]. משרד הבריאות דחה הצעות אלה.						
10. הממשל מקבל, תומך, מאשר או נכנס לשותפויות או הסכמים עם תעשיית הטבק והניקוטין (המלצה 3.1)	X					
אין ראיות לפעילויות כאלה במהלך 2017-2019.						
שקיפות						
11. הממשל אינו מדווח בפומבי על פגישות / יחסי גומלין עם תעשיית הטבק והניקוטין במקרים בהם אינטראקציות כאלה נחוצות לרגולציה (המלצה 2.2)					X	

בינואר 2017, בעקבות תחקיר שחשף ארגון פגישות עם שר הבריאות ובכירים במשרדו תמורת תשלום[60], נוסף בדו"ח שר הבריאות על עישון בישראל 2016, בגרסא המתוקנת שלו שפורסמה בפברואר 2018, פרק חדש המוקדש לדיווח על פגישות (בשלב זה של נציגי משרד הבריאות בלבד) שהתקיימו עם חברות הטבק והעישון[61]. במקביל, לקראת החלטה על מיסוי מוצרי טבק בחימום, הגיע לישראל במאי 2017 הכלכלן ארתור לאפר מטעם פיליפ מוריס, ונפגש עם מנכ"ל משרד האוצר. עצם קיומה של פגישה נחשף בדיעבד, בתקשורת[62].

בדו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2016, דווח על קיומן של 2 פגישות:

1. בתאריך 30.3.16 התקיימה פגישה של ראש שירותי בריאות הציבור עם נציגי חברת פיליפ מוריס. הישיבה התקיימה בעקבות פניה שהתקבלה מנציג החברה, עו"ד ישי ווריט, לקיים פגישה על מנת להציג מוצר חדש שמיועד להפחית את נזקי העישון בקרב מעשנים, ושלטענתם הינו בעל פוטנציאל להפחתת סיכון. הפגישה היתה בהשתתפות מדענית מחברת פיליפ מוריס העולמית. המשרד נענה לקיום הפגישה בשל הרצון ללמוד על המוצר החדש, שפותח, לדברי נציגי החברה, על בסיס מחקר מדעי ארוך שנים. בפגישה נטלו חלק ד"ר מוירה גילקריסט, מנהלת קשרי מדע, מחברת פיליפ מוריס אינטרנשיונל; עו"ד ישי ווריט, מנהל ענייני תאגיד פיליפ מוריס (ישראל); איריס אפשטיין, מנהלת תחום מוצרים מופחתי סיכון, פיליפ מוריס (ישראל) וארז גילהר, מנכ"ל משותף, חברת פוליסי בע"מ. בפגישה הציגה ד"ר גילקריסט נתונים על המוצר החדש, ומחקרים שמהווים לטענת החברה בסיס להיות המוצר בעל פוטנציאל להפחתת סיכון. נציגי החברה הבהירו כי בכוונתם לשווק את המוצר כ"מופחת סיכון" בכפוף להגדרת מסגרת רגולטורית מתאימה. המצגת של ד"ר גילקריסט התמקדה בפן המדעי בלבד, ולא התקיים דיון בממצאים. מהפגישה ניתן היה להבין כי בכוונת החברה לשווק את המוצר בישראל בעתיד רק לאחר שרשויות רגולטוריות מובילות בעולם יכירו בו כ"מופחת סיכון".

2. פגישה נוספת בנושא המוצר החדש התקיימה ביום 11.12.2016, בהשתתפות שר הבריאות ח"כ הרב יעקב ליצמן והמשנה למנכ"ל פרופ' איתמר גרוטו. מטעם חברת פיליפ מוריס ישראל השתתפו דניאל אלפן, מנכ"ל, עו"ד ישי ווריט, מנהל ענייני תאגיד ועו"ד קורל אבירם, מנהלת רגולציה וכן השתתף ארז גילהר, מנכ"ל משותף, חברת פוליסי בע"מ. במסגרת הפגישה הוצג המוצר החדש, לא נערך כל דיון בענייני רגולציה או מיסוי של המוצר ונציגי החברה גם לא העלו בקשות בעניינים אלו. לאחר הצגת המוצר נציגי החברה מסרו כי לטענתם המוצר הינו "מופחת סיכון", עוד הם ציינו כי בכוונתם להתחיל לשווק את המוצר בישראל, לאחר שלדבריהם הוא משווק במספר מדינות בעולם, וזאת מבלי לנקוב בתאריך יעד להתחלת השיווק[63].

בדו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2017, דווח כי לא התקיימו במהלך 2017 פגישות עם חברות טבק[64].

בדו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2018, דווח על קיומן 2 פגישות[65], האחת עם איגוד לשכות המסחר ונציגיהן לאור בקשת חברי וועדת הכלכלה ובמסגרת הלכי החקיקה של *'הצעת חוק הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7) התשע"ח-2018'*, והשניה עם נציגי חברת JUUL כחלק מהליך שימוע בעניינן.

הדרישה לדיווח על פגישות עם גורמים מחברות הטבק והניקוטין מוגבלת רק למשרד הבריאות ולא חלה על כל גורמי הממשל.

5 כולל בני משפחתם הקרובים של אותם אנשי ממשל בכירים.

מדדים	0	1	2	3	4	5
12. הממשל קבע כללים לגילוי מרצון או רישום של גופים בתעשיית הטבק והניקוטין, ארגונים קשורים, ואנשים הפועלים מטעמם, כולל לוביסטים.				X		
חוק הכנסת (תיקון מס' 25), התשס"ח-2008, תוספת פרק יב: שדלנים, נחקק בישראל בשנת 2008[66], וכולל חובת רישום לוביסטים ולקוחות, חובת סימון בתג זיהוי כתום בעת השהות במשכן הכנסת, ואיסורים כדוגמת מתן טובות הנאה ומידע שגוי. החוק חל על חברי הכנסת ועל מפגשים עם לוביסטים בתוך משכן הכנסת בלבד. החוק לא חל על שרי ממשלה וגם לא על פקידי ציבור.						
ניגוד עניינים						
13. הממשל אינו אוסר על תרומות מתעשיית הטבק והניקוטין או מכל גורם הפועל לקידום האינטרסים שלה למפלגות, מועמדים או קמפיינים פוליטיים או דורש גילוי מלא של תרומות כאלה (המלצה 4.11)		X				
חוק מימון מפלגות, תשל"ג-1973, סעיף 8[67] אוסר על קבלת תרומות מתאגיד באופן כללי, לאו דווקא מחברות טבק וניקוטין. לא קיים מאגר רשמי ומוסדר של גורמים בתעשיית הטבק והניקוטין, ארגוני בת והסניפים שלהם ונציגים כדוגמת עורכי דין הפועלים מטעמם.						
14. בכירים בממשל בדימוס מהווים חלק מתעשיית הטבק והניקוטין (ראש ממשלה, שרים, היועץ המשפטי לממשלה) (המלצה 4.4)			X			
לא זוהו מעברים של פוליטיקאים לשעבר לתפקידים בתעשיית הטבק והעישון בשנים 2017-2019. יחד עם זאת, קיימת תופעה של מעבר יועצים ועוזרים פרלמנטריים לתפקידים בחברות הטבק והניקוטין, לעיתים ללא כל תקופת צינון מתפקידם בממשל. נילי ברוש, יועצת בכירה לשר הפנים, מונתה בדצמבר 2017 לתפקיד מנהלת קשרי תאגיד בפיליפ מוריס, והצטרפה למעיין שריג, דוברת שר התחבורה, שמונתה למנהלת התקשורת של פיליפ מוריס, ועו"ד קורל אבירם, יועצת שר העבודה והרווחה, שמונתה למנהלת הרגולציה של פיליפ מוריס[68]. ביוני 2018 עו"ד רן שטרית, ראש המטה לשעבר של בנימין נתניהו כשר התקשורת, מונה כסמנכ"ל רגולציה בחברת JUUL[69].						
15. פקידי ממשל וקרוביהם בהווה ממלאים תפקידים בתעשיית הטבק והניקוטין, כולל משרות ייעוץ (המלצות 4.5, 4.8, ו-4.10)				X		
קרן ברק, יועצת אסטרטגית ולוביסטית לחברות גדולות במשק הישראלי בשנים האחרונות, ומי שייצגה בין היתר את חברת JUUL, נבחרה באפריל 2019 כחברת כנסת מטעם סיעת הליכוד, ומכהנת כחברת כנסת ב-3 הכנסות האחרונות (הכנסת ה-21, ה-22 וה-23)[70].						
צעדי מניעה						
16. הממשל החיל נוהל לחשיפת רישומים מאינטראקציות (כגון: סדר יום, נוכחים, פרוטוקולים ותוצאות) עם תעשיית הטבק והניקוטין ונציגיה (המלצה 5.1)			X			
החל מדו"ח שר הבריאות על עישון בישראל 2016, בגרסא המתוקנת שלו שפורסמה בפברואר 2018, מופיע פרק י' - 'דיווח על פגישות עם חברות הטבק', המוקדש לדיווח על פגישות (בשלב זה של נציגי משרד הבריאות בלבד) שהתקיימו עם חברות הטבק והניקוטין[71].						
17. הממשל גיבש, אימץ או יישם קוד התנהגות עבור פקידי ציבור הקובע את הסטנדרטים בהם הם צריכים לעמוד בהתנהלותם מול תעשיית הטבק והניקוטין (המלצה 4.2)				X		
בינואר 2017, בעקבות תחקיר שחשף ארגון פגישות עם (סגן) שר הבריאות ובכירים במשרדו תמורת תשלום[72], הקים מנכ"ל המשרד צוות בדיקה חיצוני לגיבוש המלצות ונהלים לאופן קיום פגישות עם גורמים בסקטור העסקי בכלל, וחברות הטבק בפרט[73]. למיטב ידיעתנו טרם פורסמו מסקנות צוות הבדיקה. העמותה לדמוקרטיה מתקדמת פנתה באוגוסט 2018 למנכ"לי משרדי הבריאות, האוצר והכלכלה, בקריאה לגבש מדיניות ולפרסם הנחיות ברורות לגבי מפגשים עם חברות טבק ונציגיהם, בהתאמה להנחיות סעיף 5.3 באמנת המסגרת למאבק בטבק (ה-FCTC). החל באוקטובר 2018 הנחה מנכ"ל משרד הבריאות לפעול על פי אמנת ה-FCTC ולצמצם ככל הניתן מפגשים עם חברות הטבק[74]. במרץ 2019 פורסמו באתר משרד האוצר הנחיות בנוגע לקיום פגישות עם נציגי חברות הטבק, לוביסטים שלהן או נציגים מטעמן[75]. על פי הכללים החדשים, פגישות שכאלה ייערכו "מטעמים חיוניים בלבד", ורק בכפוף לאישור מיוחד של ראש האגף והיחידה ולאחר הודעה למנכ"ל המשרד[76]. משרד הכלכלה ענה בתשובתו כי בקשות למפגשים מצד חברות הטבק יועברו לבחינת הלשכה המשפטית של המשרד שתנחה לפעול בהתאם לסעיף 5.3 באמנת המסגרת[77].						

מדדים	0	1	2	3	4	5
בפברואר 2019 פנתה העמותה לדמוקרטיה מתקדמת ליועץ המשפטי לכנסת, בבקשה להורות לחברי הכנסת לדווח על מפגשיהם עם נציגי חברות טבק וניקוטין[78]. בתשובתו של היועץ המשפטי לכנסת, נכתב כי אמנות בינלאומיות דוגמת אמנת המסגרת (FCTC) אין בכוחן לחייב חברי כנסת בהתנהלותן הפרלמנטרית, ואין ביכולתם למנוע מפגשים ו/או לחייב פרסום בציבור אודות המפגשים. לשם כך נדרשת חקיקה ראשית או לכל הפחות קביעת הוראה ברורה בתקנון הכנסת או בכללי האתיקה לחברי הכנסת. יחד עם זאת הסכים היועץ המשפטי לכנסת "... להסב את תשומת ליבם של חברי הכנסת לתוכן האמנה, על מנת לחדד בפניהם את הרגישות הקיימת בפגישות עם נציגי חברות טבק..."[79].						
18. הממשל מחייב את תעשיית הטבק והניקוטין למסור מעת לעת מידע על ייצור טבק וניקוטין, תפוקה, נתח שוק, הוצאות שיווק, הכנסות וכל פעילות אחרת, לרבות שדולה, פילנתרופיה, תרומות פוליטיות וכל פעילויות אחרות (המלצה 5.2)			X			
במסגרת *'חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983'*[80], חברות הטבק והעישון מחויבות לדווח אחת לשנה למשרד הבריאות על: 1. הוצאות בגין פרסומות מותרות, כולל עלויות ופירוט לפי עיתונים, מועדים, גודל מודעה ומודעות נגד (החל מה-1.6.2020), לפני כן היתה חובת דיווח על הוצאות פרסום, קידום מכירות וחסויות. 2. דיווח על תכולת מוצרי עישון המשווקים בישראל - רכיבים, פליטות ובמידה וקיים בידם מידע טוקסיקולוגי לכל מוצר בנפרד (החל מה-1.6.2020). חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1984, מחייב דיווח על כל תרומה מעל 2,500 ש"ח מצד כל תורם לגופים במערכת הבריאות[81]. בדיווחים משנת 2011 ואילך לא מופיעים דיווחים על תרומות של חברות טבק וניקוטין[82].						
19. לממשל ישנו מנגנון / תוכנית פעולה עקבית[6] בקרב אגפיו בנוגע למדיניות הנוגעת להנחיות סעיף 5.3 של אמנת ה-FCTC (המלצות 1.1. ו-1.2)						X
אין מידע זמין באתר govt על הפעולות שננקטו על פי סעיף 5.3 של אמנת ה-FCTC. המידע שנמסר ל- COP מיושן, מעודכן משנת 2012.						
20. הממשל העמיד מדיניות האוסרת על קבלת כל סוגי התרומות / מתנות מתעשיית הטבק והניקוטין (כספיות או אחרת), כולל הצעות סיוע, טיוטות מדיניות או הזמנות לביקור לימודי הניתנות או מוצעות לממשל, לסוכנויותיו, פקידיו וקרוביהם (המלצה 3.4)			X			
בחומר הפומבי המפורסם לציבור, לא נמצאו אינדיקציות שיש הגבלה על חבר כנסת מלקבל טיוטת נוסח להצעת חוק מטעם חברת טבק וניקוטין. בנובמבר 2018 פורסם חוזר מנכ"ל משרד הבריאות *'כללים להתקשרויות בעלות אופי מסחרי של מוסדות הבריאות - חוזר מנכ"ל 11/2018'*[83], המסדיר את הנושא באופן כללי, ללא התייחסות ספציפית לעניין חברות הטבק והניקוטין. קיימת חובת דיווח על תרומות בתחום הבריאות על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי[84]. סעיף 40 א' לחוק ביטוח בריאות ממלכתי העוסק בחובת דיווח על תרומות בתחום הבריאות, מחייב כל "תורם" כהגדרתו בחוק, שהעביר תרומה לגוף העוסק בתחום הבריאות בסכום כלשהו או שנתן לרופא, רוקח או חוקר בתחום הרפואה או הבריאות תרומה בסכום מצטבר העולה על 2,500 ₪ בשנה, לדווח על התרומה. כמו כן, חייבים בדיווח כל גוף נתרם העוסק בתחום הבריאות שקיבל מתורם תרומה בסכום כלשהו וכן רופא, רוקח או חוקר בתחום הרפואה או הבריאות שקיבל מתורם תרומה בסכום מצטבר העולה על 2,500 ₪. שני נהלים אלו נוגעים למערכת הבריאות בלבד. עד כה לא דווח על קבלה ו/או מתן תרומות של תעשיית הטבק והניקוטין.						
סה"כ:	**48**					

6 לצרכי שאלה זו, פירוש "עקבית" הוא: א. שסעיף 5.3 מוסבר בכל פעם שנדונה אמנת FCTC ו-ב. בכל פעם שעולה הזדמנות כזו, למשל, כאשר מתגלה או מדווחת התערבות של תעשיית הטבק והניקוטין.

הערות שוליים:

1 דו"ח מבקר המדינה 68א' - פעולות רשויות השלטון לצמצום העישון ונזקיו - משרד הבריאות, מאי 2018.

2 פרוטוקול מס' 863, מישיבת ועדת הכלכלה, 21 בנובמבר 2018, עמ' 51-50.

3 פרוטוקול מס' 892, מישיבת ועדת הכלכלה, 18 בדצמבר 2018, עמ' 105-101.

4 פרוטוקול מס' 892 מישיבת ועדת הכלכלה, 18 בדצמבר 2018, עמ' 41-40, 55-54, 58-56, 81-80.

5 פרוטוקול מס' 892, מישיבת ועדת הכלכלה, 18 בדצמבר 2018, עמ' 95-94.

6 חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983.

7 גרוטו א. מכתב: מוצר תחליף עישון של חברת פיליפ מוריס. נמען: איריס סעדון, רשות המיסים. 15.5.2016

8 בג"צ 2269/17 **דובק בע"מ נ' שר הבריאות**, מרץ 2017.

9 תקנות מס קנייה (טובין) (תיקון), התשע"ט-2019. 21 פברואר 2019.

תקנות הטבק (תיקון), התשע"ט-2019. 21 פברואר 2019.

10 איגוד לשכות המסחר, פורום יבואני סיגרים וטבק לגלגול. נייר עמדה: גודל אריזות אחידות לטבק לגלגול. פברואר 2019.

11 תקנות הטבק (תיקון) (תיקון), התשע"ט-2019. 19 יוני 2019.

12 התשובה של ג'ול לצו איסור מכירה: קפסולות מופחתות ניקוטין, רותם אליזרע, YNET, 2.9.2018.

13 סיכום ישיבה מיום 14.11.2018 עם נציגי איגוד לשכות המסחר בנוגע להצעת חוק הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7), התשע"ח 2018.

14 "מסך עשן": המאכער שיקשר לשר ליצמן. חיים ריבלין, חדשות ערוץ 12, 9.1.2017.

15 דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2016, גרסא מתוקנת פברואר 2018. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2016, עמ' 131.

דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2017, מאי 2018. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2017, עמ' 134.

דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2018. מאי 2019. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2018, עמ' 104.

16 גורו הכלכלה שמבקר בישראל ונפגש עם בכירים - לוביסט של ענקית הטבק פיליפ מוריס, רוני לינדר, דה מרקר, 11.5.2017.

17 בפעם השלישית: פיליפ מוריס שוכרת את שירותיה של יועצת שר, רוני לינדר, דה מרקר 12.12.2017.

18 שחקן החיזוק של הסיגריה האלקטרונית הממכרת: ראש המטה לשעבר של נתניהו, רוני לינדר, דה מרקר, 20.6.2018.

19 הלוביסטית של סלקום, הבנק הבינלאומי, חברות הביטוח וחברות הנפט מגיעה לכנסת, חגי עמית, דה מרקר, 6.2.2019.

20 כללים להתקשרויות בעלות אופי מסחרי של מוסדות הבריאות - חוזר מנכ"ל 11/2018.

21 חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994. סעיף 40א.

22 דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל 2016, פברואר 2018, עמ' 131.

23 גרוטו א. מכתב: מוצר תחליף עישון של חברת פיליפ מוריס. נמען: איריס סעדון, רשות המיסים. 15.5.2016.

24 בג"צ 2475/17 **העמותה לדמוקרטיה מתקדמת נ' שר הבריאות**, מרץ 2017.

25 פרוטוקול מס' 827 מישיבת ועדת הכלכלה, 15 באוקטובר 2018, עמ' 5-4.

26 סיכום ישיבה מיום 14.11.2018 עם נציגי איגוד לשכות המסחר בנוגע להצעת חוק הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7), התשע"ח 2018.

27 פרוטוקול מס' 892 מישיבת ועדת הכלכלה, 18 בדצמבר 2018, עמ' 41-40, 55-54, 58-56, 81-80.

28 פרוטוקול מס' 863, מישיבת ועדת הכלכלה, 21 בנובמבר 2018, עמ' 51-50.

29 פרוטוקול מס' 892, מישיבת ועדת הכלכלה, 18 בדצמבר 2018, עמ' 105-101.

30 פרוטוקול מס' 892 מישיבת ועדת הכלכלה, 18 בדצמבר 2018, עמ' 41-40, 55-54, 58-56, 81-80.

31 פרוטוקול מס' 892, מישיבת ועדת הכלכלה, 18 בדצמבר 2018, עמ' 95-94.

32 חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983.

33 מענה במייל מדור בן דור, יועץ פרלמנטרי ח"כ תמר זנדברג, 19.3.2017.

הדלתות במשכן הכנסת מתחילות להיסגר בפני לוביסטים של חברות הטבק, רוני לינדר, דה מרקר, 6.6.2018.

34 פרוטוקול מס' 897, מישיבת ועדת עבודה רווחה ובריאות, 27 נובמבר 2018, תקנות הרוקחים.

35 פרוטוקול מס' 731, מישיבת ועדת הכלכלה, 30 באפריל 2018, שעה 9:30.

פרוטוקול מס' 777, מישיבת ועדת הכלכלה, 12 ביוני 2018, שעה 9:30.

פרוטוקול מס' 790, מישיבת ועדת הכלכלה, 21 ביוני 2018, שעה 9:30.

פרוטוקול מס' 827, מישיבת ועדת הכלכלה, 15 באוקטובר 2018, שעה 9:30.

פרוטוקול מס' 850, מישיבת ועדת הכלכלה, 12 בנובמבר 2018, שעה 10:00.

פרוטוקול מס' 863, מישיבת ועדת הכלכלה, 21 בנובמבר 2018, שעה 9:30.

פרוטוקול מס' 892, מישיבת ועדת הכלכלה, 18 בדצמבר 2018, שעה 12:00.

פרוטוקול מס' 899, מישיבת ועדת הכלכלה, 25 בדצמבר 2018, שעה 11:50.

36 הודעת משרד הבריאות: ישראל תשתתף לראשונה מזה שנים רבות בכינוס המדינות החתומות על האמנה הבינלאומית לפיקוח על טבק (FCTC), נובמבר 2016.

37 החלטת ממשלה: תוכנית לאומית לצמצום העישון ונזקיו. החלטה מס. 3247 של הממשלה מיום 29.5.2011.

38 הצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7), התשע"ב-2012. נוסח לקריאה ראשונה.

39 Reuters investigations, The Philip Morris Files, Part 1: Treaty Blitz. July 2017

40 הצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7), התשע"ט-2018. נוסח לקריאה ראשונה.

41 תקנות מס קנייה (טובין) (תיקון), התשע"ט-2019. 21 פברואר 2019.

תקנות הטבק (תיקון), התשע"ט-2019. 21 פברואר 2019.

42 איגוד לשכות המסחר, פורום יבואני סיגרים וטבק לגלגול. נייר עמדה: גודל אריזות אחידות לטבק לגלגול. פברואר 2019.

43 תקנות הטבק (תיקון) (תיקון), התשע"ט-2019. 19 יוני 2019.

44 גרוטו א. מכתב: מוצר תחליף עישון של חברת פיליפ מוריס. נמען: איריס סעדון, רשות המיסים. 15.5.2016.

45 בג"צ 2269/17 **דובק בע"מ נ' שר הבריאות**, מרץ 2017.

46 בג"צ 2475/17 **העמותה לדמוקרטיה מתקדמת נ' שר הבריאות**, מרץ 2017.

47 בג"צ 8929/17 **העמותה לדמוקרטיה מתקדמת נ' שר האוצר**, נובמבר 2017.

48 צו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין (תיקון מס'), התשע"ח- 2018. 15.1.2018.

49 צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 13), התשע"ג-2013. 8.5.2013.

50 דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל 2016, פברואר 2018, עמ' 113.

51 בג"צ 4862/18 **המיזם הרב מגזרי למיגור העישון נ' שר האוצר**, יוני 2018.

52 תקנות מס קנייה (טובין) (תיקון), התשע"ט-2019, 21.2.2019.

53 החלטת ועדת שרים לחקיקה מיום 24.12.2017.

תצהיר ח"כ לשעבר יהודה גליק מיום 24.11.2019

54 הצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7), התשע"ט-2018. נוסח לקריאה ראשונה.

חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983.

55 הוראת מנכ"ל משרד הבריאות, *קביעת מודעה בדבר נזקי העישון שעל עיתון לפרסם*, 2.6.2019.

פירוט 12 מודעות הנגד על פי מועדי הפרסום. אתר משרד הבריאות. כניסה בתאריך 23.5.2020.

56 בג"צ 2951/19 **המיזם הרב-מגזרי למיגור העישון נ' כנסת ישראל**, אפריל 2019.

57 צו מס קניה פטור (תיקון מס'), התשע"ב-2012, פברואר 2012.

58 התשובה של ג'ול לצו איסור מכירה: קפסולות מופחתות ניקוטין, רותם אליזרע, YNET, 2.9.2018.

59 סיכום ישיבה מיום 14.11.2018 עם נציגי איגוד לשכות המסחר בנוגע להצעת חוק הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 7), התשע"ח 2018.

60 "מסך עשן": המאכער שיקשר לשר ליצמן. חיים ריבלין, חדשות ערוץ 12, 9.1.2017.

61 דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2016, גרסא מתוקנת פברואר 2018. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2016, עמ' 131.
דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2017, מאי 2018. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2017, עמ' 134.
דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2018. מאי 2019. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2018, עמ' 104.

62 גורו הכלכלה שמבקר בישראל ונפגש עם בכירים - לוביסט של ענקית הטבק פיליפ מוריס, רוני לינדר, דה מרקר, 11.5.2017.

63 דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2016, גרסא מתוקנת פברואר 2018. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2016, עמ' 131.

64 דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2017, מאי 2018. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2017, עמ' 134.

65 דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2018. מאי 2019. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2018, עמ' 104.

66 חוק הכנסת (תיקון מס' 25) התשס"ח-2008, פרק י"ב: שדלנים.

67 חוק מימון מפלגות, תשל"ג-1973. סעיף 8. הגבלת הכנסות.

68 בפעם השלישית: פיליפ מוריס שוכרת את שירותיה של יועצת שר, רוני לינדר, דה מרקר, 12.12.2017.

69 שחקן החיזוק של הסיגריה האלקטרונית הממכרת: ראש המטה לשעבר של נתניהו, רוני לינדר, דה מרקר, 20.6.2018.

70 הלוביסטית של סלקום, הבנק הבינלאומי, חברות הביטוח וחברות הנפט מגיעה לכנסת, חגי עמית, דה מרקר, 6.2.2019.

71 דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2016, גרסא מתוקנת פברואר 2018. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2016, עמ' 131.
דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2017, מאי 2018. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2017, עמ' 134.
דו"ח שר הבריאות על העישון בישראל, 2018. מאי 2019. פרק י' - דיווח על פגישות שנערכו עם חברות טבק בשנת 2018, עמ' 104.

72 "מסך עשן": המאכער שיקשר לשר ליצמן. חיים ריבלין, חדשות ערוץ 12, 9.1.2017.

73 מכתב לעובדי משרד הבריאות אודות תחקיר 'מסך עשן' - משה בר סימן טוב, 16.1.2017.

74 מכתב לשבי גטניו, 'מפגשים עם נציגי חברות טבק', עו"ד מיכל גולדברג, 3.10.2018 .

75 נהלים והנחיות - מפגשים עם חברות טבק, 24.3.2019, אתר משרד האוצר.

76 הסוף לפגישות חברות הטבק והלוביסטים שלהן עם נציגי הממשלה, רוני לינדר, דה מרקר, 17.3.2019.

77 מכתב לשבי גטניו, פרסום הנחיה בדבר איסור מפגשים עם חברות הטבק ולוביסטים מטעמן, שי רינסקי, 29.7.2019.

78 שבי גטניו. מכתב: החלת חובת השקיפות על מפגשים עם נציגי חברות טבק. נמען: עו"ד איל ינון, 27.2.2019.

79 עו"ד איל ינון. מכתב: פנייתך בעניין החלת חובת שקיפות על מפגשים בין חברי הכנסת לבין נציגי חברות טבק. נמען: שבי גטניו. 19.3.2019.

80 חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון, תשמ"ג-1983.

81 חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994. סעיף 40א.
מנגנון דיווח מקוון על תרומות למערכת הבריאות

82 ריכוז דוחות סיכום על תרומות שדווחו למשרד הבריאות, משנת 2011 ואילך.

83 כללים להתקשרויות בעלות אופי מסחרי של מוסדות הבריאות - חוזר מנכ"ל 11/2018.

84 חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994. סעיף 40א.

STOP. A GLOBAL TOBACCO INDUSTRY WATCHDOG

GGTC Global Center for Good Governance in Tobacco Control

המיזם למיגור העישון
SMOKE FREE ISRAEL بلا تدخين